

«APOSTLENES LÆRE»

Noen linjer i det nytestamentlig tilbakeblikk

Av Kåre Svebak

Like fra begynnelsen holdt kirken fast ved en lærehelhet kalt «apostlenes lære» (Apg 2:42). Ved aposteltidens slutt ble samme lærehelhet kalt «den sunne lære». Benevnelsen inkluderer apostlenes etterfølgere i prekenembetets gjerning, når og hvor som helst kirken trer frem som «sannhetens støtte og grunnvoll» (1 Tim 3:15f, Tit 1:9 osv). Læren er ikke deres egen, men hans som har sendt dem (jf Joh 7:16, 18, 8:26, 17:18, 20. Jf 1 Kor 15:1-3, 2 Kor 2:17, Ef 6:20).

Med hensyn til læren helhet representerer ikke Nytestamentet noe nytt. 5 Mos 4:2 – Dere skal ikke legge noe til det jeg befaler dere, og ikke trekke noe ifra (12:32, jf Åp 22:18f). Denne fremgangsmåte viser ringeakt for Guds ord, lik revnen i en høy mur. «Den brer seg videre helt til muren med ett, på et øyeblikk, styrter sammen», Jes 30:13 (Jer 6:13, 8:10).

Her presenterer jeg noen linjer i et tilbakeskuende blikk på den apostoliske læreoverlevering i aposteltiden.

Innholdsfortegnelse

«APOSTLENES LÆRE»	1
Innholdsfortegnelse	2
1 Clemens-brev (år 96)	3
Johannes-skriftene	5
Pastoralbrevene (1 og 2 Tim, Tit)	7
Judas brev.....	8
Peters brever	9
De lukanske skrifter (Lk, Apg).....	10

1 Clemens-brev (år 96)

er et inntrengende formaningskriv fra prestekollegiet i Rom, ført i pennen av presten Clemens. Foranledning: En åpen kirkerettskonflikt i Korint-menigheten.

Clemens minner adressatene om *sendelsesrekken*, ellers kjent fra Johannes-evangeliet, og senere anskueliggjort i Apostlenes gjerninger og Paulus-brevene. Dens opprinnelse er *Fadrens sendelse av Sønnen* i Jesu Kristi skikkelse. Deretter fulgte *Kristi utsendelse av sine utvalgte apostler* - utrustet med Den Hellige Ånd på Pinedagen, og etter dem - apostlenes etterfølgere, funnet skikket og innsatt i det nytestamentlige presteembetet (presbytere el biskoper, i aposteltiden synonymt).

Prekenembetets oppdrag og fullmaktene – nøklemakten – er konstant i tidens løp: Å gi videre apostelordets lære fra Kristus Jesus i preken og undervisning. Den oppstandne og opphøyede Kristus er kirkens Herre og Lærer, nærværende og virksom med apostlenes ord fra Skriftens Herre. På denne faste grunnvoll, lagt i begynnelsen, blir kirken bygd opp som «Guds hus» og «tempel», hvor den oppstandne Kristus er den levende hjørnestein.

Mot denne bakgrunn innskjerper Clemens menighetens rette bruk av *kallsretten*. Den er ikke gitt menigheten for å tjene menneskers interesser. Kallsrettens begrunnelse og motivering er gitt med apostolatet fra begynnelsen, og dets gudgitte autoritet og gyldighet består i all ettertid (kap 42, se 40-47). Dette er i samsvar med "den velkjente og edle rettesnor (kannon, regula) som vår overlevering inneholder" (7:3). Det fremgår av brevet at til denne "velkjente" rettesnor hører liturgiske formler, kateketisk stoff og "Herrens bud og forordninger" (2:8, jf 1 Tim 1:18a etc). Rettesnoren hindrer at "alle går etter sitt hjertes onde lyster" (3:4).

Fra Herren har apostlene mottatt og gitt videre kirkens gudgitte underordningslære og rett. Når Herrens bud og forordninger kommer til anvendelse, skal underordning følge (44-45:3). Derfor er det "ytterst skammelig, og uverdigg for livet i Kristus", når en menighet "setter seg opp mot prestene" (presbyterne, 47:6).

I likhet med den gamle pakt fins det heller ikke noe selvvalgt embete (el kall) i kirken. Følgelig er enhver selvtekt utelukket overfor prester som trofast utøver embetet etter Guds ord og vilje.

Karakteristisk er formaningen, **46:4** - *Derfor skal vi holde oss til de uskyldige og rett-skafne*. Vi skal med andre ord underordne oss prester som trofast overgir hva de har mottatt fra Herren og hans utvalgte apostler (57:1-2, jf Jak 4:1, 8). I den aktuelle konflikt blir påminnelser om overleveringen fulgt av formaninger til omvendelse og henvisninger til forbilledlige eksempler fra GT og aposteltiden (5-6). Vi fornemmer nærhet til Paulus, og fortrolighet med GT og apostelbrev (53:1). Jeg summerer:

Vekten ligger på sendelsen, ikke på sendelsesrekken. Utsendingen (el delegaten) representerer Kristus, og overgir budskapet med den autoritet Kristus har.

Sendelsen er lærebasert – ikke personbasert, med unntak av lærers guddommelige utspring i Jesu person.

Sendelsen består på troskapens vilkår, med prester/biskoper som formidler apostelordets lære fra Kristus, og formaner til underordning og omvendelse i samsvar med Herrens bud og ”de helliges eksempel.

Johannes-skriftene

Johannes-brevene viser til overleveringen "fra begynnelsen", **1 Joh 1:1** – *Det som var fra begynnelsen, det vi har hørt, det vi har sett med våre øyne, det vi så og våre hender tok på, om det bærer vi bud, om livets ord* (2:7, 13f, 24, 3:8, 11). Det siktes her til Begynnelsen i absolutt mening, **Joh 8:25** – *De sa til ham: «Hvem er du?» Jesus sa til dem: «BEGYNNELSEN, som jeg også sier dere»* (1 Mos 1:1, Kol 1:18, Joh 1:1, 1 Joh 1:1, Åp 3:14, 21:6, 22:13).

Johannes-evangeliet innleder med Jesu guddomsperson "fra begynnelsen" – det vil si persons preekstens. Jesu persons hemmelighet er derfor av grunnleggende betydning for hans ord og gjerninger, og for hans lidelse, død og oppstandelse. Vekten ligger hele veien på det store under – foreningen av Gud og menneske i Jesu person. Med hensyn til Jesus-historien, supplerer den gamle Johannes de andre evangeliene med noen flere av Jesu undergjerninger og læresamtaler – og med hans øversteprestelige bønn før sin store lidelse.

Åpenbaringsbokens adressater er syv menigheter i Lille-Asia (2-3). De representerer hele Guds kirke gjennom endetidens trengsler inntil Kristi gjenkomst. De syv illustrerer kirkens situasjon på jorden. Kirken er i denne verden alltid en kirke i krise, utsatt for fristelser og farer både utenfra og innenfra. Utenfra truer falske apostler (2:2), spott og fengsel (2:9f), martyriet (2:13), og den falske kvinnefrigjøring i opposisjon til Guds skaperorden (2:20, jf 1 Kor 14:34-38, 1 Tim 2:8ff). Innenfra truer frykt for lidelse og prøvelser (2:10), den falske kirkefred med rom for vrang lære (2:14-16, 20), vanens sløvende makt (3:10) og den selvtilfredse lunkenhet (3:16f).

Kriseløsningen forutsetter en menighet som erkjenner at den er fattig og svak i seg selv, og som derfor holder fast ved «mitt ord» og ikke forneker «mitt Navn» - inkarnasjonens under (3:8). Hva dette innebærer, belyser den oppmuntrende formanings som avslutter hvert sendebrev: «Den som har ører, hør hva Ånden sier til menighetene!» Formaningens stadfester kirkens grunn. Nå gjelder det å holde fast på «mine ord» - Kristi ord, gitt videre til kirken i begynnelsen (2:24f) – tro til døden (2:10). Altså viser ikke formaningen til en umiddelbar åndsopplysning, men til Den Hellige Ånds gjerning med Kristi ord. Joh 16:14 – Han skal forherlige meg, for han skal ta av det som er mitt, og forkynne det for dere (15:26f, 17:20). Årsaken til krisens kirke er ikke mangler ved Kristi lære, men menneskets syndefallsnatur.

Målestokken for Jesu «visitas» er den lære som apostlene mottok fra ham og ga videre til kirken. Kristus er «det troverdige og sanne vitne» (3:14, jf 1:5)), og hans Ånd vitner med hans ord (jf Sannhetens Ånd, Joh 14:17, 15:26, 16:13). Jesu Kristi tjener Johannes er troverdig fordi han «har vitnet om Guds ord og Jesu Kristi vitnesbyrd, hva han har sett» (Åp 1:2, jf Joh 1:14, 1 Joh 1:1, 3). Krisen overvinnes med apostelordets lære i en menighet «som følger Lammet hvor det går», Åp 14:4. Johannes formaner til å formidle apostlenes lære og avvise vrang lære med frimodighet.

Bokens tilbakeblikk på Jesus-historien og kirken i aposteltiden (år 95/96) er innordnet *håpets oppfyllelse*. Begrunnelsen er gitt med gudmenneskets selvhengivende kjærlighet inntil døden lydig, og oppfyllelsen foregriper med hans legemlige oppstandelse fra de døde. Verdens gjeløser bærer sårmerkene når han kommer med skyene, synlig i sin Guddoms herlighet (Åp 1:7). Da er han midleren for den kommende verden med tilstander som overstiger enhver fatteevne, beskrevet med en billedbruk som lar oss ane det uutsigelige (21:1-3).

Åpenbaringsboken er kirkens *historieteologi*. Guds slaktede Lam er det meningsgivende sentrum i Guds skaperverk – midleren for både skapelse og gjeløsning, og nøkkelen til å forstå verdens historie i lys av Guds frelsesplan. Lovsangen i den himmelske verden er den nye sang (5:9, 14:3, 15:3), hvor Lammet som ble slaktet, er det uutgrunnelige tema (5:12, 13:9). Dets seier over Guds fiendemakter er vunnet allerede. Følgelig er ikke den himmelske lovsang ny i den forstand at den er ukjent for den kjempende kirke. Lovsangen omfatter kirkens lovprisning her nede. Kirken er «*de som følger Lammet hvor det går*» (14:4) med takksigelse for Guds underfulle inngripen til frelse for sitt folk, og for Guds føremåte gjennom alle trengsler, slik Moses gjorde (15:3f, se 2 Mos 15).

Kilden til Åpenbaringsbokens trøstemotiv er bokens høydepunkt og bokstavelige midtpunkt – synet av Paktens Ark i det himmelske tempel (Åp 11:19). Synet stadfester at Guds herlighet - som her var skjult i Jesu skikkelse, går foran kirken i Lammets spor (jf 1 Sam 4). Han er det troverdige og sanne vitne, BEGYNNELSEN til Guds skaperverk (3:14), og selve garantien for håpet om å få se Guds herlighet. Synet av paktkisten er det høydepunkt som bestemmer Åpenbaringsbokens disposisjon, bygd opp lik en geometrisk figur i trinnvis oppstigning og nedstigning, hvert trinn avsluttet med lovsang.

Åpenbaringsboken advarer og trøster den kjempende kirke med apostelordets etterfølgelse. Bokens avsluttende formaningsord – ellers kjent fra apokalyptisk litteratur – omfatter og innskjerper den apostoliske læreoverlevering, **22:18f** – *Om noen legger noe til, skal Gud legge på ham de plager som det er skrevet om i denne bok, og om noen tar bort noe av ordene i denne profetiske bok, da skal Gud ta fra ham hans del i livets tre og i den hellige by, som det er skrevet om i denne bok.* (Jf Gal 1:9, 1 Kor 14:36-38, 15:1f, Gal 1:9, 1 Tess 2:13, 2 Tess 3:6, osv.) Alternativet til «Kristi ord» er spekulative dypsindigheter eller «satans dybder» (jf 1 Kor 2:10, Ef 3:18).

Det tilbakeskuende perspektiv i Johannes-skriftene er ikke begrenset til en dennesidig historie, men knytter kirkens opprinnelse til Kristi preeksistens og Guds utvelgelse av sitt folk. Perspektivet begrunner håpet og vender blikket mot den kommende verden, da Gud oppfyller håpet med tilstander som overgår all forstand.

Skal håpet gå i oppfyllelse på den enkelte, er forutsetningen den tro som Den Hellige Ånd virker ved evangeliet. Troen mottar Kristus til gave og har Guds kjærlighet til alle i Kristi offerdød for verdens synder. Da gjelder det å holde fast ved apostelordets lære fra Kristus. Håpet går i oppfyllelse på dem som etterfølger Kristi eksempel i selvhengivende kjærlighet og holder ut inntil enden.

Pastoralbrevene (1 og 2 Tim, Tit)

Karakteristisk er læreoppdraget sett i sendelsesperspektiv . Paulus – utrustet med Den Helige Ånd - fremstår som formidler av ord og bud fra Herren, og med dem forbereder han kirken på *en fremtid uten apostlenes tilstedeværelse*:

Paulus har gitt videre fra Herren *"den sunne lære"*, 1 Tim 2:7, 2 Tim 2:8. Hans ord er *"et troverdig ord"*, 1 Tim 1:15, 2:11, 3:1, 4:9, Tit 1:9, 3:8. Ordet er i en sum *"troens og den gode lærdoms ord"*, 1 Tim 4:6. Derfor blir Timoteus formant til å forkynne *"det som er overgitt deg"*, 1 Tim 6:20, 2 Tim 1:12-14.

Paulus meddeler *"forskrifter"* for prekenembetet, 1 Tim 1:18, og innskjerper troska-pen. Den er vilkåret, skal prest/biskop formidle apostlenes lære, 2 Tim 2:2. Fra apostelen har Timoteus mottatt *"sannhetens ord"*, 2 Tim 2:15, 4:2. Det forplikter, 1 Tim 1:15, 3:1, 4:9, 2 Tim 2:11, Tit 3:8. Med hensyn til innsettelsen i prekenembetet, lot han Titus være igjen på Kreta for å *"ordne det som ennå manglet, og i hver by innsette prester, ifølge det som jeg har befalt deg"*, Tit 1:5.

Apostelens læreformidling fra Herren har krav på å bli mottatt *"som et Guds ord"* til etterfølgelse i liv og død, 1 Tess 2:13f, jf 2 Tim 1:8, 2:3, 4:5. Personen er ikke saken, men apostelordets lære fra Herren (NT). Denne overlevering skal pågå for menneskenes skyld – til menneskers frelse og til oppbygging av Kristi kirke *"til en Guds bolig ved Ånden"*, Ef 2:23.

Heller ikke for Paulus handler læreformidlingen om en ekstraordinær egenskap ved presten, men om suksessjon i læren. Menigheten våker over læren gjennom prøving, kallelse, innsettelse og læretukt, og påser at læren er apostelordets lære fra Kristus – og ingenting annet.

Judas brev

(Apostelen Judas Taddeus el Lebbeus, Jakobs sønn, skrevet kort før år 70.)

Judas formaner til *"å kjempe for den tro som en gang for alle (hapax) er blitt overgitt til de hellige"*, v 3. Kristne må huske på *"de ord som forut er blitt talt av vår Herres Jesu Kristi apostler"*, v 17. Apostelordene er det nødvendige vilkår, skal kristne oppbygge hverandre *"på deres aller helligste tro og forrette deres bønn i Den Hellige Ånd"*, v 20. Den trofaste formidling bevarer kristne i Guds kjærlighet mens de venter på Kristi gjenkomst, v 21. Utelukket er ethvert supplement og enhver innskrenkning i den apostoliske læreoverlevering, v 4f, 8, 10-12a, 16, 18.

Brevet poengterer kirkens unike eksistensvilkår, gitt i og med apostelordets lære fra begynnelsen. Denne læreformidling er alle dager troens gudgitte livsgrunnlag og kilden til menighetenes oppbygging i et bedende og tjenende fellesskap.

Peters brever

Med sine "påminnelser" vil Peter motivere adressatene til å "huske på de ord som forut er blitt talt av de hellige profeter og deres apostlers bud fra Herren og Frelseren", 2 Pet 3:2, jf 1:12f, 15.

Apostelen taler som øyenvitne til den oppstandne, og som utrustet med Den Hellige Ånd til å gi videre det evangelium som profetene forutså, og som er blitt forkynt også for adressatene, 1 Pet 1:3f, 10-12.

Fra Paulus har adressatene mottatt brev, "ifølge den visdom som er gitt ham". Brevene inneholder "slikt som er vanskelig å fatte, og som de ukyndige og ubefestede forvrenger, som de også gjør med de øvrige Skriftene, til sitt eget forderv", 2 Pet 3:15f. Det fremgår av sammenhengen at saken gjaldt spørsmål om *utvelgelsen* o. l. «Ukyndige og ubefestede» kristne, som ikke fatter Pauli gudgitte visdom, har seg selv å takke for manglende innsikt i GT.

Særlig 1 Peters brev har karakter av *dåpformaning*. Den som er døpt, er også kalt til å vokse og bli grunnfestet i kunnskapen fra Skriftens Herre og hans apostler, 1 Pet 5:10, jf 2 Pet 1:12f. Den sikre kilde er den rett utlagte Skrift fra dens Herre, oppfylt i en bevitnet Jesus-historie om hans persons hemmelighet og verk, 1 Pet 2:21-25, 5:1-4. Kristne kan glede seg over livet i oppfyllelsens situasjon, 2 Pet 16ff. Peter beskriver alternativet med drastiske bilder - "kilder uten vann", "de som vandrer i villfarelse", "fordervets treller", 2 Pet 3:17-19.

Peters ord om læring og vekst anvender *det bibelske kunnskapsbegrep*. Det handler ikke om faser, som om den elementære kunnskap mister sin aktualitet med opprykk til en annen og høyere kunnskapsnivå. Tvert imot! Her mottas ord til å vokse i kjennskap til åpenbaringsordets Gud ved kunnskapen om Guds velgjerninger i Jesus Kristus. Denne visdomskilde er den samme uuttømmelige uansett alder og kunnskapsnivå, gitt i og med ordene, mottatt fra første stund.

Kirkens læreoverlevering fra begynnelsen virker den nytestamentlige tro. Det nødvendige vilkår er prester (biskoper) som vokter Guds hjord med Kristus som forbilde. De øser ikke grums av eget eller andres bryst, men formidler i ord og handling den rett utlagte Skrift fra dens Herre, tro til døden.

De lukanske skrifter (Lk, Apg)

De omfatter over ¼ av NT. Motiveringen er gitt i ingressene til Lukas-evangeliet og Apostelgjerningene.

Legen Lukas sender sin venn Teofilus en beskrivelse av *"de hendelser som er blitt fullt bekreftet iblant oss, slik de er blitt oss overgitt (parédosan, subst parádosis) fra dem som fra begynnelsen var øyenvitner og Ordets tjener"*, Lk 1:2 (jf Apg 1:22 - øyenvitner til den Oppstandne). Underforstått er vennens behov for en grundigere fremstilling enn den som ble gitt i den enkle omvendelsesforkynnelse. Lukas lar oss vite at hans kilder er Ordets "tjener" (hypærétæs), slike som mottar og utfører sin herres befalinger, så Herren taler og handler ved dem (jf delegat el apostel).

Lukas gjorde sine undersøkelser samvittighetsfullt og nøyaktig. Oppdraget gjaldt holdbarheten i overleveringen "like fra begynnelsen", v 3 (ánothen). Lukas fant at "de lærdommer /.../ som du er blitt undervist i", var pålitelige. Resultatet utdypet Jesus-historien og bekreftet dens troverdighet.

Overleveringen forteller ikke bare *hva* som skjedde, men *hvorfor*. Den formidler Jesus-historiens mening fra dem som fra begynnelsen var *"øyenvitner og Ordets tjener"*. Uttrykket omfatter en videre krets enn de tolv. Poenget er *kilden*. Den historiske Jesus er kilden til en autoritativ og kontinuitetsbærende utleggelse av «Skriftene» (GT), stadfestet med Jesu legemlige oppstandelse fra de døde på den tredje dag. Den ga han videre til sine utvalgte apostler, til dem han utrustet på Pinsedagen med Den Hellige Ånd til den kirkegrunnleggende gjerning.

Kilden er unik, og likeså apostolatet og prekenembetet i den nye pakts gudsfolk – Guds kirke. Kilden fins ikke hos andre personer i en annen tid eller på et annet sted. Apostelordets lære lar seg ikke redusere eller supplere på menneskers vilkår i tidens løp. Kildens innhold er *konstant*. Innholdet endrer ikke sammensetningen i tidens løp. Den blir ikke til noe annet, men er *hva ordene sier den er like fra begynnelsen*. Kristi lære suksederer med apostlenes etterfølgere i prekenembetet, utført med troskap i Kristi sted. Derfor kunne Lukas berette for sin venn – og for oss andre, at lærdommene er sikkert begrunnet i en bevitnet historie.

Det lukanske verk er innordnet det geografiske misjonsperspektiv på det apostoliske embete og evangeliets utbredelse fra Jerusalem til jordens ender, Apg 14:23, 20:32. Av underordnet betydning er faktaopplysningene om hvem, hva, hvor og når.

I likhet med de andre evangelistene stiller også Lukas *personene i skyggen av Kristus* og hans ord. En **illustrasjon** er apostelens avskjed med prestene i Efesus. Lukas forteller i **Apg 20** at Paulus overlot dem til Herren og hans ord, *"som har kraft til å oppbygge dere og gi dere arven blant alle dem som er helliget"*, se v 27-32. Også hos Lukas omfatter læreformidlingen en helhet - *"hele Guds råd"*. Denne helhet er av grunnleggende betydning for Kristi kirke på ethvert sted i tidens løp (jf Ef 1:9f, 2:20f). Alternativet er vantroen, som enten legger noe til

eller trekker noe fra. Da agerer man som Gud, **1 Mos 3:5** – *dere vil bli som Gud og kjenne godt og ondt*. Med hvilken myndighet?

Lk 7:30 – *farisèerne og de lovkyndige /.../ viste Guds plan fra seg*. **Apg 2:23** – (Jesus fra Nasaret) ble utlevert til dere slik Gud på forhånd hadde bestemt og visste om, og ved hjelp av menn som ikke kjenner Guds lov, naglet dere ham til korset og drepte ham. **13:28f** – *De kunne ikke finne noe grunnlag for dødsdom, men likevel bad de Pilatus om å henrette ham. Og da de hadde fullbyrdet alt som står skrevet om ham, tok de ham ned fra korset og la ham i en grav...*

De lukanske skrifter gjenspeiler det forhold at like fra Pinsedagen var det apostoliske kronvitneledd bestemmende for senere læreformidling i menighetene. Troskapen kriterium utelukker senere nyheter eller reduktive forbehold. Også hos Lukas viser perspektivet "*like fra begynnelsen*" tilbake til evangeliets og kirkens opprinnelse i hendelser som overstiger en dennesidig historie. Dette forhold fremgår allerede av fødselsberetningene om Johannes Døperen og Jesus fra Nasaret.

Lukas bekrefter indirekte Herrens apostler i deres posisjon som Jesus-historiens autoritative, åndstrustedede *kronvitneledd*. De møter oss i de andre evangeliene som *skrivende* subjekter - i Johannes-skriftene, i Markus-evangeliet og Peter-brevene, og etter alt å dømme i Matteus-evangeliet.

Markus-evangeliet representerer kronvitneleddet i overleveringen, med apostelen Peter som hovedkilde. Markus har etter alt å dømme den enkle dåpundervisning for øye.

Med apostelordets lære fra Kristus bærer kirken med seg troens unike grunnlag og vekstvilkår: Denne *lærehelhet* er «apostlenes lære» fra Skriftens Herre om sin person og sitt frelsesverk i Jesu skikkelse, stadfestet med Kristi oppstandelse fra de døde.

Denne lære med Guds virksomme ord har en *virkningshistorie* i folkeslagene. Overgitt til apostlenes etterfølgere i prekenembetet, vil åpenbaringsordets Gud ha sitt ord mottatt og etterfulgt, formidlet og forvaltet på troskapens vilkår i apostolatets kirke. Det sammenfattende uttrykk er "*hele Guds råd*". Virkningen er bedende, misjonerende og tjenende menigheter, men også de trengsler som ordets etterfølgelse virker og Gud tillater.

Alternativet er den falske kirkefred med rom for vrang lære og troløshet, som om Guds ord utgår fra mennesker, eller bare er kommet til dem som øser «innsikt» av eget bryst. Selvkloke superapostler av mange slag nedkaller Guds nidkjærhet for sitt ord og verk. Da blir fallet stort (Mt 7:27).

Åp 2:16 – *Vend om! Ellers kommer jeg snart over deg og vil kjempe mot dem med sverdet som går ut av min munn*. **3:19** – *Alle som jeg har kjær, dem refser og tukter jeg. La det bli alvor og vend om!*

Epost: kaare.svebak alfakrøll gmail.com